



# Περίπτώσεις επείγοντος

---

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α  
Κ Λ Ι Ν Ι Κ Ω Ν Ε Κ Π Α Ι Δ Ε Υ Σ Ε Ω Ν  
2 0 2 0 - 2 0 2 1

**Φόρουμ της Αθήνας, IF – EPFCL**

**Πρόγραμμα Κλινικών Εκπαιδεύσεων  
2020 – 2021**

Περιπτώσεις επείγοντος



Οργάνωση • Συντονισμός • Επιμέλεια Έκδοσης

**Επιτροπή Κλινικών Εκπαιδεύσεων**

Άννα Χριστοδουλάκη  
Πρόεδρος ΕΚΕ • Υπεύθυνη ΠΚΕ

Κατερίνα Καραγιάννη  
Μέλος ΕΚΕ

Άννα Κοντούλη  
Μέλος ΕΚΕ

© Φόρουμ της Αθήνας, IF-EPFCL, Οκτώμβριος 2020

## Περι της λογικής του επείγοντος και του χρόνου

*Άννα Χριστοδουλάκη*

Είναι γεγονός, πως όταν κάποιος διαβάζει τον τίτλο της φετινής θεματικής αναρωτιέται για το κατά πόσο αυτός επιλέγεται συγκυριακά. Σύντονα δηλαδή με την εποχή κατά την οποία εκφέρεται, προκειμένου να εξυπηρετήσει την δυνατότητα μιας επεξεργασίας, ή ενδεχομένως και μιας απάντησης απο την πλευρά της Ψυχανάλησης στην επείγουσα τρέχουσα συνθήκη.

Παράλληλα, ο κυρίαρχος λόγος της Ψυχιατρικής σύντονος, με τη σειρά του, με τον λόγο της επιστήμης της Ιατρικής, όταν μιλάει για επείγουσες περιπτώσεις αναφέρεται εν πολλοίς σε εκείνες οι οποίες τον καλούν να δράσει άμεσα και έγκαιρα.

Για ποιο -πάντα επίκαιρο και πάντα φλέγον- επείγον μιλάει όμως ο Λακάν και τότε;

Το 1966 φαίνεται να ολοκληρώνει μια πορεία, όπου στο επίκεντρο της τοποθετείται το υποκειμένο, ενώ το 1967 αναπτύσσει τον αλγόριθμο της μεταβίβασης, χρησιμοποιώντας την έννοια του υποκειμένου -που υποτίθεται ότι γνωρίζει-, κυρίως για την επίτευξη αυτού του σκοπού. Έως τότε, το επείγον του υποκειμένου για τον Λακάν σχετίζεται με την ίδια την εγκαθίδρυση της μεταβίβασης. Δέκα χρόνια μετά αναδιατυπώνει, τρόπον τινά, την προβληματική του, μιλώντας πλέον για «επείγουσα περίπτωση» και όχι για «υποκειμενικό επείγον».

Επισημαίνοντας ότι «...η προσφορά προηγείται της αναζήτησης μιας επείγουσας κατάστασης που δεν είναι κανείς σίγουρος ότι θα ικανοποιήσει, εκτός αν την έχει ζυγίσει» ο Λακάν γύρω στα 1976 μετακινεί το επείγον από την πλευρά του υποκειμένου, στην πλευρά του αναλυτή. «Γιατί να μην υποβάλουμε το εν

λόγω επάγγελμα στη δοκιμασία αυτής της αλήθειας την οποία ονειρεύεται η λειτουργία λεγόμενη ασυνείδητο, με την οποία έχει πάρει δώσε; Η πλάνη της αλήθειας από την οποία μόνο το ψέμα μπορούμε να περιμένουμε δεν έχει άλλο τέρμα από την ικανοποίηση που σημαδεύει το τέλος της ανάλυσης. Καθώς το να δοθεί αυτή η ικανοποίηση είναι το επείγον το οποίο φροντίζει η ανάλυση, ας αναρωτηθούμε πως κάποιος μπορεί να αφιερωθεί στο να ικανοποιεί αυτές τις επείγουσες περιπτώσεις».

«...Τι θα πρέπει άλλωστε να είναι η επιθυμία του αναλυτή ώστε να ενεργεί με τρόπο σωστό; Πρόκειται για ερώτημα που το πρόβλημα της διαμόρφωσης του αναλυτή την επιβάλλει. Χωρίς να αφήσει αυτήν την ερώτηση έξω από τα όρια του πεδίου μας, όπως γίνεται πράγματι στις επιστήμες, όπου κανείς δεν αναρωτιέται τι είναι, παραδείγματος χάρη η επιθυμία του Φυσικού...».

Εν ολίγοις, τι είναι αυτό που ωθεί έναν αναλυτή στη θέση του να απαντάει στο επείγον, εάν περί αυτού πρόκειται και ποια θα πρέπει να είναι η εκπαίδευση του ώστε να ανταποκριθεί σ' αυτή; Είναι η εν λόγω εκπαίδευση που τον οδηγεί και που του επιτρέπει να αναγνωριστεί σε αυτήν την θέση, αλλά και τί είναι αυτό που τον στηρίζει ώστε να παραμένει σε αυτήν; Ποιος είναι ο χρόνος επιτέλεσης μιας τέτοιας εκπαίδευσης;

Όταν ο Αριστοτέλης πραγματεύεται την έννοια του χρόνου διερευνά την σχέση του με την κίνηση δεδομένου ότι ο ίδιος (ο χρόνος) δεν υφίσταται χωρίς κίνηση και μεταβολή. Πρόκειται για διερεύνηση, που τον οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο χρόνος είναι στοιχείο της κινήσης. Στοιχεία της κινήσης ή μεταβολής άλλωστε θεωρεί: το *κινούν*, το *κινούμενον*, τον *χρόνο* στον οποίο τελείται η κίνηση και το «*ἐξ οὗ καὶ εἰς ὃ*» (αρχικό και τελικό όριο). Πού βρίσκεται όμως το αρχικό και το τελικό όριο του συμπτώματος του υποκειμένου κάθε φορά και σε ποιόν χρόνο επιτελείται αυτή η κίνηση; Είναι δυνατόν, αυτή η μέτρηση να καταγραφεί από ένα εξωτερικό μέσο υπολογισμού ή ευθύς εξ αρχής ο χρόνος αυτός εγγράφεται μέσα στο ίδιο το σύμπτωμα, καθιστώντας έτσι αδύνατη μια τέτοια καταγραφή; Το σύμπτωμα

ως αυτό το μόρφωμα του ασυνειδήτου, όπου «είναι η αλήθεια του υποκειμένου που αναδύεται μέσα από την ρωγή της γνώσης».

Είναι τελικά η γνώση αυτής της αλήθειας αυτό που θα ικανοποιήσει το Υποκείμενο, όταν φτάσει στο τέλος της ανάλυσης; Διότι σε αυτήν την περίπτωση το επείγον θα ετίθετο σε αυτό το επίπεδο, στην κατά το δυνατόν συντομότερη ανακάλυψη- αποκάλυψη αυτής της αλήθειας. Είναι όμως αυτό το ζητούμενο σε μια ανάλυση και πολύ περισσότερο, είναι αυτό εφικτό;

Ας δανειστούμε την -ήδη δανεισμένη από ένα κουτί σπέρτων- φράση του Λακάν που λέει ότι «η τέχνη του να ακούμε, σχεδόν ισοδυναμεί με την τέχνη του να μιλάμε καλά». Φράση η οποία μοιράζει τα καθήκοντα μας. Περιδιαβαίνοντας ανάμεσα από τις έννοιες του επείγοντος, του χρόνου και της αλήθειας, ας ελπίσουμε ότι εφέτος θα σταθούμε, εκ νέου, όσο είναι δυνατόν, στο ύψος των απαιτήσεων που θέτει ως στόχο το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Φόρουμ της Αθήνας και ότι το πρόγραμμα αυτό θα υποστηριχθεί τόσο από τα μέλη όσο και από τους φίλους του Φόρουμ.

## Βιβλιογραφικές αναφορές

### Σ. Φρόντ

- *Περατή και μη περατή ανάλυση. Εκδόσεις Πλέθρον.*
- «Η δυσφορία μέσα στον πολιτισμό» (1930), Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, 2013.
- «Πέραν της αρχής της ηδονής» (1920), Εκδόσεις Επίκουρος, Αθήνα, 2001.

### Ζ. Λακάν

- «πρόλογος στην αγγλική έκδοση του 11 σεμιναρίου», Η Ψυχανάλυση, τεύχος 9, φθινόπωρο 2018
- *Γραπτά*, Paris, Seuil, 1966
  - «Le temps logique et l'assertion de certitude anticipée», p. 197-201.
  - «Du sujet enfin en question», p. 229-236.
  - «Περί ενός προκαταρκτικού ερωτήματος σε κάθε πιθανή θεραπευτική αγωγή της ψύχωσης», Εσωτερική Έκδοση της IF-EPFCL.
- «Proposition du 9 octobre 1967 sur le psychanalyste de l'École», p. 243-259. *Autres écrits*, Paris, Seuil, 2001.
- *Βιβλίο XI, Οι τέσσερις θεμελιακές έννοιες της ψυχανάλυσης* (1964), Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 1982

### Άλλες αναφορές

- Αριστοτέλους, Φυσική Ακρόασις (Φυσικά), 1997. Εκδόσεις Κάκτος
- Joel Dor: Εισαγωγή στην ανάγνωση του Λακάν, "Το ασυνείδητο Δομημένο σαν Γλώσσα", 2007. Εκδόσεις Πλέθρον

## Περιπτώσεις επείγοντος (\*)

Jacques Tréhot

(\*) Το κείμενο αποτελεί το εισαγωγικό επιχειρήμα της θεματικής των Κλινικών Κολλεγίων της IF-EPFCL, που δημοσιεύτηκε στα Γαλλικά, με τον τίτλο “*Cas d’urgence*”.

«Περιπτώσεις επείγοντος»: διατύπωση που θα μπορούσε να αποδοθεί στον Λακάν όταν αναφέρεται στα υποκείμενα και το ανυπόφορο που τα συνοδεύει. Πλεόνασμα, διότι πρόκειται για ένα ζήτημα ζωής και θανάτου, το οποίο κατά την άποψή μας αποτελεί βασική προϋπόθεση για μια ανάλυση. Είναι γεγονός ότι κάθε αναλυόμενος αναμένει με αγωνία να δοθεί ένα τέλος στα βάσανα που του προκαλούν τα συμπτώματά του.

Κατά τον Λακάν «ο αντικατοπτρισμός της αλήθειας» ή αλλιώς η φαντασίωση του κάθε αναλυόμενου δεν μπορεί να τερματιστεί παρά με την ικανοποίηση που προκύπτει από το τέλος της ανάλυσης.

Ένα γραπτό κείμενο του Φρόντ, φαίνεται, να προαναγγέλλει τον ισχυρισμό του Λακάν σύμφωνα με τον οποίο η ικανοποίηση συμβαδίζει με το τέλος της ανάλυσης. Όντως, ο Φρόντ μιλάει για το «επείγον» στο *Σχεδιάσμα για μια επιστημονική ψυχολογία*. Εξ ου και η τάση να μεταφράζουμε έτσι τον όρο Not (ανάγκη) στην έκφραση «το επείγον της ζωής». Κατά τον Φρόντ αυτό το επείγον της ζωής «υποχρεώνει το νευρικό σύστημα να εγκαταλείπει την πρωτογενή τάση προς την αδράνεια» δηλαδή την πρωτογενή διαδικασία κατά την οποία τα σημαίνοντα συμπλέκονται, και να ενεργοποιείται υποχρεωτικά, προς όφελος της δευτερογενούς διαδικασίας ή αλλιώς, ξεκινώντας ακόμα και από «ιδέες ευκαιριακές, προς όφελος της ίδιας της σκέψης».

Ο Φρόντ συνδέει το επείγον με την ικανοποίηση διότι εκείνος ή εκείνη που σπεύδουν να συντρέξουν ένα βρέφος που βρίσκεται

σε απόγνωση , προσφέροντάς του το στήθος ή το μπιμπερόν συμβάλουν στην δημιουργία μιας εμπειρίας της ικανοποίησης, η οποία έχει καθοριστικές συνέπειες για την συγκρότηση του υποκειμένου. Υπό αυτή την έννοια μπορούμε να ισχυριστούμε, ότι τη συγκεκριμένη διαδικασία την ξαναβρίσκουμε εκ νέου στο αντικείμενο α, στην έλλειψη, αλλά και στην λίμπιντο, καθώς αυτά συνορεύουν με το σεξουαλικό αντικείμενο. Πρόκειται για την σεξουαλική πραγματικότητα του ασυνειδήτου, την πλέον συνηθισμένη, και η οποία ενδύεται τα χαρακτηριστικά του παρτεναϊρ.

Ο εν λόγω αλγόριθμος συμβάλει στην ανάπτυξη της νόησης και των διανοητικών επιτελεσμάτων του υποκειμένου καθώς αυτά υλοποιούνται μέσω της εξαπάτησης του λόγου. Εν προκειμένω είναι ο λόγος που επιτρέπει στο υποκείμενο να σφυρηλατήσει μια προσωπική γλώσσα της αγάπης ώστε να αναπληρώσει αυτό που έχει μετατραπεί σε επωδό και που ονομάζεται «μη έμφυλη σχέση»

**Μετάφραση από τα Γαλλικά:** Ευαγγελία Κομματά

**Επιμέλεια κειμένου:** Διονύσης Μπράτης



**ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**

*Όπου υπάρχει διαθέσιμη μετάφραση, παρατίθεται στα Ελληνικά*

***FREUD Sigmund***

- «Esquisse d'une psychologie scientifique» (1895), IIe partie, «Psychopathologie, Le proton pseudos hystérique», Naissance de la psychanalyse, Paris, PUF, 1956, 7e éd. 1996, p. 363-369.
- «Πέραν της αρχής της ηδονής» (1920), Εκδόσεις Επίκουρος, Αθήνα, 2001.
- «Ο Βόλφσμαν» (1918), Πέντε ιστορικά ασθενείας, Εκδόσεις Επίκουρος, Αθήνα, 2014.
- «Νεύρωση και ψύχωση», (1924), Κείμενα για την παράνοια και τις ψυχώσεις, Εκδόσεις Principia, Αθήνα, 2016.
- «Η απώλεια της πραγματικότητας στη νεύρωση και την ψύχωση», (1924), Κείμενα για την παράνοια και τις ψυχώσεις, Εκδόσεις Principia, Αθήνα, 2016.
- «Το ανοίκειο» (1919), Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, 2009.
- «Η δυσφορία μέσα στον πολιτισμό» (1930), Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, 2013.
- «Mes vues sur le rôle de la sexualité dans l'étiologie des névroses» (1905), Résultats, idées, problèmes I; Paris, PUF, 2007.
- «Περατή και μη περατή ανάλυση» (1937), Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, 2008.

***LACAN Jacques***

- Γραπτά, Paris, Seuil, 1966
  - «Le temps logique et l'assertion de certitude anticipée», p. 197-201.
  - «Du sujet enfin en question», p. 229-236.
  - «Περί ενός προκαταρκτικού ερωτήματος σε κάθε πιθανή θεραπευτική αγωγή της ψύχωσης», Εσωτερική Έκδοση της IF-EPFCL.
- Άλλα γραπτά, Paris, Seuil, 2001.
  - «Proposition du 9 octobre 1967 sur le psychanalyste de l'École», p. 243-259.
  - «L'Acte psychanalytique», p. 375-383.

- «Πρόλογος στην αγγλική έκδοση του 11<sup>ου</sup> Σεμιναρίου», Περιοδικό Η Ψυχανάλυση, τεύχος 9-10, σελ. 9-13.
- «Radiophonie», p. 428, p. 433, p. 446.
- «L'Étourdit», p. 486.
- «Question III», Télévision, p. 517-520.
- Το Σεμινάριο
  - Livre VII, L'Éthique de la psychanalyse (1959-1960), Paris, Seuil, 1986. Les leçons sur «das ding» p 55-86.
  - Livre X, L'Angoisse (1962-1963), Paris, Seuil, 2004. «L'angoisse, signal du réel», p. 185-198.
  - Βιβλίο XI, Οι τέσσερις θεμελιακές έννοιες της ψυχανάλυσης (1964), Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 1982, Ειδικότερα, η Ενότητα Ε', «Τύχη και αυτόματον», σελ.75-89.
  - Livre XXIII, Le Sinthome, Paris, Seuil, 2005, leçon du 16 décembre 1976.
  - Livre XXV, «Le moment de conclure» (1977-1978), inédit.
  - Livre XXVI, «La topologie et le temps» (1978-1979), inédit.
- Άλλα κείμενα
  - «La Troisième», Rome, 1er novembre 1974.
  - «Ouverture de la Section clinique», Ornicar N° 9, Navarin, Paris, 1977.
- Άλλες αναφορές
  - BOUSSEYROUX Michel «Répondre des cas d'urgence», Lacan le Borroméen – Creuser le nœud, Toulouse, Érès, coll. Point hors ligne, 2014, p. 17-20.
  - BOUSSEYROUX Michel, «Le temps presse», Au risque de la topologie et de la poésie – Élargir la psychanalyse, Toulouse, Érès, coll. Point hors ligne, 2011, p. 260-283.
  - IZCOVICH Luis, La parole, ses limites et son au-delà, Paris, Stilus, coll. Nouages, 2020.
  - IZCOVICH Luis, Les marques d'une psychanalyse, Stilus, coll. Nouages, 2015, plus

- précisément les chapitres «Le temps et l'inconscient» et «La hâte et la sortie».
- LATOUR Marie-José, Lire ce qui ne cesse pas de ne pas s'écrire – Autour de l'œuvre de Philippe Forest, articles et entretiens, Paris, ENCL, coll. ... In progress, 2020.
  - NOMINÉ Bernard, Le présent du présent – Étude psychanalytique sur le temps, Paris, ENCL, coll. Cliniques, 2020.
  - SOLER Colette, Avènements du réel, de l'angoisse au symptôme, Paris, Éditions du Champ lacanien, 2016.
  - "Les temps du sujet de l'inconscient", Hétérité n°7, Revue IF-EPFCL, 2009.

Ε Τ Η Σ Ι Α  
Σ Ε Μ Ι Ν Α Ρ Ι Α (\*)

(\*) Τα εισαγωγικά κείμενα των σεμιναρίων που ακολουθούν εκφράζουν τους συντάκτες – εισηγητές τους και έχουν ενταχθεί στο παρόν έντυπο αυτούσια, ως προς το περιεχόμενο και τη σύνταξη, όπως κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή Κλινικών Εκπαιδεύσεων

## Το επείγον και η απάντηση του αναλυτή.

### Εισηγήτρια: Ευαγγελία Κομματά

Αν και ο όρος *επείγον* συνδέεται άμεσα με αυτό το οποίο ωθεί ένα υποκείμενο να απευθυνθεί σε έναν αναλυτή, η χρήση του από τον Λακάν αναφέρεται, μέσα από τα διάφορα κείμενα της πρώιμης αλλά και της ύστερης περιόδου της διδασκαλίας του, όχι τόσο στο αίτημα, όσο στην απάντηση την οποία καλείται να δώσει ο αναλυτής.

Υπό αυτή την έννοια δεν είναι τυχαίο που ο Λακάν ολοκληρώνοντας το κείμενο του 1966 *«Το υποκείμενο επιτέλους σε ερώτημα»* σπεύδει να δηλώσει ότι ακόμα κι αν παραμείνει ένα ίχνος από όσα έχει εισαγάγει η ψυχανάλυση, θα υπάρχει πάντα κάποιος αναλυτής για να απαντήσει σε ορισμένες επείγουσες καταστάσεις που απορρέουν από τις υποκειμενικές ανάγκες του καθενός.

Όστόσο όσο επείγον και αν εμφανίζεται το αίτημα του υποκειμένου χρίζοντας μιας άμεσης ή αναγκαίας απάντησης, ανάλογης και με τις επιταγές της εποχής, η θέση του αναλυτή και επομένως και η απάντησή του, δεν καθορίζεται από τις ιδεολογικές, κοινωνιολογικές ή πολιτικές απόψεις που ενίοτε επικρατούν, ούτε υπαγορεύεται από μια κανονικότητα η οποία εξαρτάται από την γραμμικότητα του χρόνου.

Έτσι αν για τον Φρόντ το ασυνείδητο αγνοεί τον χρόνο και η μόνη ένδειξη «χρονικότητας» είναι αυτή της επανάληψης, για τον Λακάν, ο χρόνος καθώς συγκροτείται σε γραμματική κατηγορία μέσα από το παρελθόν, το παρών και το μέλλον ορίζεται από την πράξη του λόγου αλλά και της ομιλίας. Εν ολίγοις η ίδια η χρονικότητα προϋποθέτει την δομή του λόγου καθώς το σημαίνουν διαμοιράζεται, ανάλογα με τον χρόνο, σε συγχρονία και διαχρονία.

Κατά συνέπεια η ίδια η έννοια του χρόνου δεν μπορεί να νοηθεί ανεξάρτητα από τα εκφερόμενα ενός υποκειμένου και επομένως από τις συμπτωματικές εκδηλώσεις του στην σχέση του με το χρόνο.

Εν κατακλείδι ο διαφορετικός τρόπος εγγραφής τόσο της δομής του υποκειμένου, όσο και ενός συμπτώματος στο χρόνο, προσδίδει σε αυτόν τον τελευταίο, μια λογική διάσταση, καθιστώντας τον, χρόνο λογικό με θεωρητικές αλλά και κλινικές προεκτάσεις.

Πιο συγκεκριμένα ο Λακάν επιχειρώντας Στις «τέσσερις θεμελιώδεις έννοιες της ψυχανάλυσης» να επαναπροσδιορίσει την λειτουργία του ασυνείδητου, το συνδέει άμεσα με το χρόνο, συλλαμβάνοντας το, ως αυτό που εμφανίζεται και εξαφανίζεται για μια στιγμή, ως αυτό που διανοίγεται, που έρχεται για μια στιγμή στο φώς και μετά κλείνει, προσδίδοντάς του μια όψη έκλειψης.

Πρόκειται για την επιστροφή από τον Λακάν στον ορισμό που ο ίδιος ο Φρόντ απέδωσε στο ασυνείδητο το οποίο κατέστησε απρόσιτο στην αρχή της αντίφασης όπως και σε κάθε χωρο-χρονική λειτουργία. Ορισμός που δεν μπορεί να παρακάμψει την διάκριση ανάμεσα στον αριστοτελικό χρόνο, συνδεδεμένο με την κίνηση των «φύσει όντων», και τον λογικό χρόνο, παράμετρο της ανθρώπινης επιθυμίας η οποία συνίσταται στο να διανοίγει σ' ένα σύντομο και περιορισμένο μέλλον μια αναπαράσταση από το παρελθόν, που παρότι σύντομη και στιγμιαία, παραμένει ακατάλυτη.

«...χρειάζεται χρόνος, για να αφήσει τα ίχνη του αυτό, που αρχικά απέτυχε να αποδειχθεί» λέει ο Λακάν στην «*Radiophonie*» αναφερόμενος στον λογικό εκείνο χρόνο τον οποίο έχει ανάγκη το υποκείμενο για να οδηγηθεί, από την συνάντηση με τον αναλυτή, τον ελεύθερο συνειρμό, τα

προκαταρκτικά ερωτήματα και την εγκαθίδρυση της μεταβίβασης, στο τέλος και την έξοδο από μια ανάλυση.

Ο λογικός αυτός χρόνος, που ο Λακάν ξεδιπλώνει ως τον χρόνο της αναλυτικής πράξης, μέσα από το σόφισμα των τριών φυλακισμένων στο κείμενο «Ο λογικός χρόνος και ο ισχυρισμός, της εκ των προτέρων βεβαιότητας» είναι ο χρόνος που απαιτείται ώστε, έχοντας ο αναλυόμενος, ως αφετηρία αυτό που αγνοεί, να οδηγηθεί, επισπεύδοντας την αναλυτική διαδικασία, στην έξοδο του από αυτή.

Κατά συνέπεια, αν το επείγον, όπως καταδεικνύεται από την παραπάνω υπόθεση δεν συνδέεται μόνο με την είσοδο στην ανάλυση αλλά και με την έξοδο από αυτή, ποιά η απάντηση ή η θέση του αναλυτή και με ποιο τρόπο καλείται αυτός να συμβάλει στην περάτωσή της;

**Ημερομηνίες:** 17 Οκτωβρίου 2020 • 14 Νοεμβρίου 2020 • 12 Δεκεμβρίου 2020 • 09 Ιανουαρίου 2021 • 13 Φεβρουαρίου 2021 • 20 Μαρτίου 2021 • 10 Απριλίου 2021 • 22 Μαΐου 2021 • 05 Ιουνίου 2021

## ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

*Σ. Φρόντ:*

- Πέραν της αρχής της ηδονής. Εκδόσεις Νίκας
- Περατή και μη περατή ανάλυση. Εκδόσεις Πλέθρον.
- Esquisse d'une psychologie. Partie II. Psychopathologie, Le proton pseudos hystérique p.109-133. Edition èrès.

*Ζ. Λακάν:*

- Πρόλογος στην αγγλική έκδοση του 11<sup>ου</sup> Σεμιναρίου. Η ψυχανάλυση 9-10. Έκδοση της Ελληνικής Εταιρίας της Νέας Λακανικής Σχολής.

- Το Σεμινάριο βιβλίο XI, Οι τέσσερις θεμελιακές έννοιες της ψυχανάλυσης. Εκδόσεις Κέδρος. Σελ.259-349,75-89.

Ecrits, Paris SEUIL.

- « Le temps logique et l’assertion de certitude anticipée » p.197-201.
- « Du sujet enfin en question » p.229-236
- « D’une question préliminaire à tout traitement de la psychose » p.531-583

Autres écrits Paris Seuil 2001

- Proposition du 9 octobre 1967 sur la psychanalyse de l’Ecole » p.243-259
- « Radiophonie » p. 428, 433, 446.
- « L’Etourdit » p.486.
- « Télévision » p. 517- 520.
- Le Séminaire L’Ethique de la psychanalyse p. 1959-1960, 55- 56. Paris, Seuil.
- L’Angoisse 1962 1963 p 185 198 Paris Seuil.
- Le sinthome Paris, Seuil.

Άλλες αναφορές

- SOLER: Colette Avènements du réel de l’angoisse au symptôme, Paris Editions du champ lacanien 2016.
- Les temps du sujet de l’inconscient Hétérité. n. 7, Revue IF EPFCL 2009



## Διάρκεια του επείγοντος και λογικός χρόνος του υποκειμένου

### Εισηγητής: Στέλιος Μωριάτης

Στον βαθμό που η αξιολόγηση του χρόνου έγινε ο Δούρειος Ίππος της λογικής της αγοράς, η διαχείρισή του μέσα από την φενάκη της κανονικότητας των υποκειμενικών επιλογών καθώς και η επίκληση του επείγοντος φαίνεται να επιτάσσει την ενσωμάτωσή μας στις απαιτήσεις του περιβάλλοντος, συχνά με όρους που ξεπερνούν τις δυνατότητές μας.

Η αριθμητική λογική και η στατιστική τείνουν να υποκαταστήσουν τις κοινωνικές σχέσεις και να μετασηματίσουν σε κυρίαρχη ιδεολογία τον κυνισμό της επιτυχίας αφαιρώντας τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα των αποφάσεων. Μέσα από τα πρωτόκολλα του μηχανιστικού προγραμματισμού υπαγορεύονται οι «αναγκαίες» επιταγές που ορίζουν οι αξίες της παραγωγής με βάση μια νέα πολιτική, η οποία επικεντρώνεται στην κανονικότητα την οποία «όλοι» αποζητάμε, μέσα από τον εξορθολογισμό της σκέψης.

Ωστόσο, στο όνομα μιας «απροσδιόριστης» αποτελεσματικότητας επικαλούμαστε κριτήρια αξιολόγησης τα οποία συρρικνώνουν τον όποιο υποκειμενικό χρόνο σκέψης στο αθροιστικά υπολογίσιμο. Βέβαια, «Η ορθολογικότητα, όπως έλεγε ο Georges Canguilhem, είναι κανονική όπως ένας λογιστής. Η ζωή όμως είναι άναρχη όπως ένας καλλιτέχνης». Από αυτή την άποψη η ποίηση και η δημιουργία δεν περιορίζονται στο προβλέψιμο του υπολογισμού, ενώ η δυναμική του επείγοντος εισάγει την ίδια τη λογική του πραγματικού της ζωής και της απάντησης του υποκειμένου.

**Ημερομηνίες:** 17, 31 Οκτωβρίου 2020 • 14, 28 Νοεμβρίου 2020 • 12 Δεκεμβρίου 2020 • 09, 24 Ιανουαρίου 2021 • 13, 27 Φεβρουαρίου 2021 • 20 Μαρτίου 2021 • 10 Απριλίου 2021 • 22 Μαΐου 2021 • 05 Ιουνίου 2021

## ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Freud Sigmund:

- Η ερμηνεία των Ονείρων, σελ 116-128.
- Ψυχοπαθολογία της καθημερινής ζωής, εκδ. Επίκουρος, σελ. 8.
- Το ευφυολόγημα και η σχέση του με το ασυνείδητο.

Lacan Jacques

- Le temps logique, Cahiers d' Art 1940-1944
- Le moi, Séminaire 15 Juin 1955
- Le temps logique, Ecrits note p. 15 ,σελ 829.
- Problèmes cruciaux pour la psychanalyse, séminaire 13 Janvier 1965.
- Du sujet enfin en question, 1966, in Ecrits, σελ 236.
- Préface à l'édition anglaise du séminaire XI, in Autres Ecrits, σελ. 573.
- Le sinthome , séminaire 10 φεβρουαρίου1976
- Le moment de conclure, 1977.
- La topologie et le temps, Νοέμβριος 1978.

## Το επείγον στην ψυχανάλυση

### Εισηγήτρια : Άννα Κοντούλη

Οι άνθρωποι έρχονται στην ανάλυση επειδή τους ωθεί ο φόβος. Ένας φόβος που έχει τον χαρακτήρα του επείγοντος. Καταρχάς το επείγον προσεγγίζεται από τον Λακάν σε σχέση με την εκπαίδευση του αναλυτή και του τρόπου με τον οποίο απαντά η αναλυτική διαδικασία. Στην ύστερη διδασκαλία του στον πρόλογο της αγγλικής έκδοσης του 11<sup>ο</sup> σεμιναρίου 1976, χρονιά που πραγματοποιεί το σεμινάριο του αναφορικά με το σύνθωμα κάνει λόγο για επείγουσες περιπτώσεις: « ας αναρωτηθούμε πώς κάποιος μπορεί να αφιερωθεί στο να ικανοποιεί αυτές τις επείγουσες περιπτώσεις».

Το επείγον διατρέχει την ανάλυση. Είναι αυτό που επείγει πριν από τη μεταβίβαση, θεμελιώνει τη μεταβίβαση, αυτό που ωθεί τον αναλυόμενο να έρχεται στην ανάλυση πέραν της μεταβίβασης και οδηγεί το ομιλ-ον από την αναζήτηση της γνώσης στην αναζήτηση της ψευδόμενης αλήθειας η οποία περιλαμβάνει το πραγματικό.

**Ημερομηνίες:** 24 Ιανουαρίου 2021 • 27 Φεβρουαρίου 2021 • 27 Μαρτίου 2021 • 29 Μαΐου 2021 • 17 Ιουνίου 2021

## ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σ. Φρόντ:

- «Πέραν από την αρχή της ευχαρίστησης», εκδόσεις πλεθρον2014 Αθήνα
- «περατή κ μη περατή ανάλυση» εκδόσεις πλεθρον2008, Αθήνα

Ζ. Λακάν:

- Ecrits, εκδόσεις Seuil, 1966, παρισι

- «Λειτουργία και πεδίο της ομιλίας κ της γλώσσας στην ψυχανάλυση», εκδόσεις Εκκρεμές 2005, Αθήνα
- «Du sujet enfin en question»
- «περί ενός προκαταρκτικού ερωτήματος σε κάθε πιθανή θεραπευτική αγωγή της ψυχωσης», εσωτερική έκδοση των Φόρουμ του Λακανικού Πεδίου.3.
- Autres Ecrits, εκδόσεις Seuil, 2001 Παρίσι
- «Proposition Du 9 octobre 1967 sur Le psychanalyste»
- «Πρόλογος στην αγγλική έκδοση του 11ο σεμιναρίου»  
Η Ψυχανάλυση, τεύχος 9, φθινόπωρο 2018.

## Η ψυχανάλυση ως ά-μεσος λόγος

### Εισηγητής: Γιώργος Κωνσταντίνου

Βρισκόμαστε σε μια εποχή της οποίας ο κοινωνικός δεσμός βάλλεται από διάφορα «συμβάντα», ήτοι τις εισβολές του Πραγματικού μέσα από φτώχεια, λοιμώξεις, περιφερειακούς πολέμους, φασιστικές κυβερνήσεις, τρομοκρατία, βία... Βέβαια, πάντοτε τα φαινόμενα αυτά ήταν παρόντα στην ιστορία του ανθρώπου. Η διαφορά όμως έγκειται στον τρόπο που διαρρηγνύεται ο κοινωνικός ιστός. Η βιαιότητα με την οποία αποσταθεροποιούνται οι κοινωνικές σταθερές με άμεση επίπτωση στα ομιλόντα.

Το υποκείμενο μπροστά στην απόγνωση των φαντασιακών και συμβολικών ασταθειών του, αναζητά απεγνωσμένα απάντηση στο κενό που αφήνει η έλευση του Πραγματικού, μια επιτακτική αναζήτηση ενός μπουσούλα ζωής. Ποιες να είναι άραγε οι επιπτώσεις στο ομιλόν; Το οποίο έρχεται αντιμέτωπο με το σύμπτωμα του και την αποσταθεροποίηση της φαντασίωσής του. Το άγχος που αναδύεται μπροστά στην αβεβαιότητα δεν είναι κάτι που χρήζει εξορκισμού αλλά είναι η πυξίδα, ο φάρος της ασυνείδητης επιθυμίας. Με άλλα λόγια το άγχος δεν είναι προς αποφυγή, έτσι όπως το θέλει η ψυχοθεραπεία, αλλά η κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσει το υποκείμενο για να συναντήσει αυτά τα στοιχεία που το καθόρισαν ως τέτοιο.

Άραγε στην εποχή που βρισκόμαστε η ψυχανάλυση να είναι περισσότερο αναγκαία; Ίσως, επειδή η ψυχανάλυση είναι αυτή που δίνει την ευκαιρία στο υποκείμενο που απευθύνει αίτημα για ανάλυση, να περάσει σε μια ανακατασκευή της ιστορίας του μέσα από μια χρονικότητα υποκειμενική, μέσω και πέραν του κοινωνικού.

Το αίτημα για ανάλυση είναι αυτό που καθίσταται περίπτωση «έκτακτης ανάγκης» για τον αναλυτή. Για αυτό, κάθε φορά

μιλάμε για περίπτωση διαφορετική, ιδιαίτερη, μια προς μια. Ο «Λογικός χρόνος» στον Λακάν αφορά την προσωπική και ιδιαίτερη διαδρομή του υποκειμένου διαφορετική από κάποιο άλλο αλλά πάντοτε μέσα από έναν κοινό λόγο.

Επομένως μέσω του αιτήματος μπαίνει σε λειτουργία το ταξίδι του υποκειμενικού χρόνου. Αντιμέτωπο το υποκείμενο με το σύμπτωμά του το οποίο μέσα από μια σταθερότητα μαρτυρά ένα «σταμάτημα» στο χρόνο μαζί με την καθήλωση της φαντασίωσης του, το άγχος, η δυσφορία, ο πόνος, λειτουργούν ως μπούσουλας της ασυνείδητης επιθυμίας. Για αυτό η ψυχανάλυση, όπως αναφέρει η Κ. Σολέρ είναι ένας «λόγος έκτακτης ανάγκης», θέλοντας να δώσει το στίγμα της αμεσότητας της ψυχανάλυσης στον σύγχρονο διαταραγμένο κοινωνικό ιστό.

Αυτή τη χρονιά θα ακολουθήσουμε το νήμα που συνδέει την δομή του υποκειμένου, τη λογική του χρονικότητα και την πράξη του αναλυτή ως μια «χειρουργική» τομή πάνω στην επιφάνεια του υποκείμενου.

**Ημερομηνίες:** 16,30 Οκτωβρίου 2020 • 13,27 Νοεμβρίου 2020 • 11,18 Δεκεμβρίου 2020 • 23,29 Ιανουαρίου 2021 • 12,26 Φεβρουαρίου 2021 • 05,19 Μαρτίου 2021 • 09 Απριλίου 2021 • 21,28 Μαΐου 2021 • 05 Ιουνίου 2021

## ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σ. Φρόντ:

- Πέρα απο την αρχή της ευχαρίστησης – Εκδόσεις Πλέθρον
- Το ανοίκειο– Εκδόσεις Πλέθρον
- Ο πολιτισμός πηγή δυστυχίας – Εκδόσεις επίκουρος
- Ψυχολογία των μαζών και ανάλυση του εγώ – Εκδόσεις Επίκουρος

Ζ. Λακάν:

- Οι τέσσερις θεμελιακές έννοιες της ψυχανάλυσης – Εκδόσεις ΡΑΠΠΑ
- L’angoisse – Edition Seuil
- Το αντίστροφο της ψυχανάλυσης – Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
- Le moment de conclure – Edition Seuil
- L’Acte psychanalytique – Autres écrits
- Το σεμινάριο για το «κλεμμένο γράμμα» - Εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗ
- Préface à l’édition anglaise du Séminaire XI – Autres écrits
- D’un dessein – Ecrits
- Le temps logique et l’assertion de certitude anticipé – Ecrits

**Οι φροϋδικές αναφορές στο επείγον**

**Εισηγητής:** Γιώργος Γιακουμάκης

**Ημερομηνίες:** 19 Δεκεμβρίου • 27 Μαρτίου 2021 • 29 Μαΐου 2021

Θ Ε Σ Μ Ι Κ Ε Σ  
Δ Ρ Α Σ Τ Η Ρ Ι Ο Τ Η Τ Ε Σ  
Τ Ο Υ  
Φ Ο Ρ Ο Υ Μ Τ Η Σ Α Θ Η Ν Α Σ



## Σεμινάριο του Λακανικού Πεδίου, του Φόρουμ της Αθήνας

### Οι τέσσερις θεμελιώδεις έννοιες της ψυχανάλυσης

**Εισηγητές:** Μέλη του Φόρουμ της Αθήνας

**Συντονισμός:** Άννα Κοντούλη • Ευαγγελία Κομματά

Το αρχικό ερώτημα του Λακάν κατά την έναρξη των διαλέξεών του στην Ecole Pratique des Hautes Etudes όπου βρήκε φιλοξενία μετά από πρόσκληση του διευθυντή της Braudel, και την υποστήριξη του C.L. Strauss, και αφού είχε ήδη εκδιωχθεί από τις τάξεις των διδασκόντων της I.P.A., ήταν το εξής:

*Τι είναι εκείνο που τον εξουσιοδοτεί ώστε να αποφασίσει την συνέχιση τού Σεμιναρίου του, ένα Σεμινάριο το οποίο απευθύνεται όχι μόνο σε ψυχαναλυτές αλλά και στο οποίο έχει αφιερώσει τη ζωή του;*

Η υποστήριξη που του παρέχουν επιφανείς πνευματικοί άνθρωποι της εποχής του, όπως ο Braudel, ο C.L. Strauss, ο Flacelière, κ.α., αποχτά ξεχωριστή σημασία για τον Λακάν δεδομένου ότι αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα του σεμιναρίου του, συμβάλλοντας έτσι ώστε να δημιουργηθούν όλες εκείνες οι προϋποθέσεις οι οποίες θα του επιτρέψουν να συνεχίσει να διερωτάται για τα θεμέλια της ψυχανάλυσης.

Το Σεμινάριο για τον Λακάν αφορά την εκπαίδευση των αναλυτών και γι' αυτό αποτελεί μέρος της θεμελίωσης της ίδιας της ψυχαναλυτικής πράξης, και μάλιστα ως συστατικό της στοιχείο.

Πιο συγκεκριμένα η απάντηση του Λακάν στην αμηχανία που του προκάλεσε η παραπάνω συνθήκη, ήταν η αναζήτηση των κριτηρίων εκείνων βάσει των οποίων θα μπορούσε να ορισθεί η ψυχανάλυση ως χορηγούμενη θεραπεία από έναν ψυχαναλυτή.

Αν και οι μετά τον Φρόντ απαντήσεις στο εν λόγω ερώτημα υπήρξαν αρκούντως επαμφοτερίζουσες, η προσέγγιση που

επιχειρείται από τον Λακάν δεν είναι δυνατόν να αγνοήσει το γεγονός ότι η διδασκαλία του έγινε αντικείμενο λογοκρισίας από την IPA ενώ ο ίδιος αποκλείστηκε από κάθε δυνατότητα η οποία θα αφορούσε την εκπαίδευση των αναλυτών μέσα σ' αυτή την εταιρεία.

Η σύγκριση με τον αφορισμό του Σπινόζα, ο οποίος έλαβε χώρα το 1656 οφείλεται στο ότι ο Σπινόζα υπήρξε όχι μόνο θύμα αποκλεισμού αλλά και αντικείμενο του σάμματα, του έσχατου αφορισμού, ο οποίος αντιστοιχούσε στο αδύνατο μιας επιστροφής. Η αναφορά στο γεγονός αυτό αφήνει την δυνατότητα να τεθούν ερωτήματα ως προς την ψυχαναλυτική πράξη αλλά και ως προς την ίδια την σύσταση και την λειτουργία της ψυχαναλυτικής κοινότητας: Είναι η ψυχαναλυτική κοινότητα εκκλησία;

Δύο είναι οι άξονες γύρω από τις οποίες αρθρώνονται οι απαντήσεις του Λακάν:

- Αφενός, οι επεξεργασίες όσον αφορά την αντιστοιχία των μορφών του αντικειμένου α με την συμβολική λειτουργία του – φ και
- Αφετέρου, η όλη προσπάθειά του να αποκαταστήσει το βασικό εργαλείο το οποίο έχουν στη διάθεσή τους οι αναλυτές, δηλαδή την ομιλία (parole)

Η ομιλία για τον Λακάν αποτελεί τον βασικό εγγυητή της αναλυτικής πράξης, ενώ η αναφορά στην φιλοσοφία της γλώσσας (langage), διαμέσου του Heidegger, θα του χρησιμεύσει για να μιλήσει όχι ως φιλόσοφος αλλά για να αντιπαρατεθεί με την *ίδια την άρνηση της έννοιας*.

Άρνηση η οποία λαμβάνει τη μορφή ερωτήματος ως προς την εννοιολογική υπόσταση την οποία οφείλουμε να προσδώσουμε στους τέσσερις από τους όρους τους οποίους εισήγαγε ο Φρόυντ ως θεμελιώδεις έννοιες της ψυχανάλυσης. Συγκεκριμένα: *το ασυνείδητο, την επανάληψη, τη μεταβίβαση και την ενόρμηση*.

Οι τέσσερις αυτές έννοιες καθορίζουν την ουσία της ανάλυσης και, μάλιστα, ο,τιδήποτε *προβληματικό* και συνάμα ο,τιδήποτε καθοδηγητικό ενέχεται στην ίδια την λειτουργία της διδακτικής ανάλυσης. Μία ανάλυση που διδάσκεται όχι ως αυτό που θα τερματιστεί ως ταύτιση με τον αναλυτή, πράγμα το οποίο οδηγεί στην απώλεια του πραγματικού σκοπού της ψυχανάλυσης, αλλά ως εκείνο που υφίσταται, για το κάθε υποκείμενο, πέραν της εν λόγω ταύτισης, διαφορά και τομή κατά την προσέγγιση του ψυχαναλυτικού γίνεσθαι.

Οι τέσσερις αυτές έννοιες καθορίζουν την ουσία της ανάλυσης και, μάλιστα, ο,τιδήποτε *προβληματικό* και συνάμα ο,τιδήποτε καθοδηγητικό ενέχεται στην ίδια την λειτουργία της διδακτικής ανάλυσης. Μία ανάλυση που διδάσκεται όχι ως αυτό που θα τερματιστεί ως ταύτιση με τον αναλυτή, πράγμα το οποίο οδηγεί στην απώλεια του πραγματικού σκοπού της ψυχανάλυσης, αλλά ως εκείνο που υφίσταται, για το κάθε υποκείμενο, πέραν της εν λόγω ταύτισης, διαφορά και τομή κατά την προσέγγιση του ψυχαναλυτικού γίνεσθαι.

**Ημερομηνίες:** 28 Νοεμβρίου 2020 • 30 Ιανουαρίου 2021 • 06 Μαρτίου 2021 • 17 Απριλίου 2021 • 17 Ιουνίου 2021

## Κλινικές Παρουσιάσεις

**Εισηγητές:** Μέλη του Φόρουμ της Αθήνας

**Συντονισμός:** Άννα Κοντούλη

Κλινικές παρουσιάσεις

Ο τρόπος μετάδοσης της Ψυχανάλυσης και της διαμόρφωσης του ψυχαναλυτή τέθηκε από τον Φρόντ και τον Λακάν και συνεχίζει να τίθεται ως σήμερα με τους ίδιους όρους. Η παρουσίαση κλινικών περιπτώσεων αποτελεί έναν τρόπο μετάδοσης της Ψυχανάλυσης.

Ο Φρόντ ήδη από το 1895 στο έργο του «Μελέτες για την υστερία» αναφέρει ότι: «μια λεπτομερής παρουσίαση των ψυχικών διαδικασιών όπως αυτή που βρίσκουμε στα έργα των ποιητών, μου επιτρέπει χρησιμοποιώντας μερικούς ψυχολογικούς τύπους να αποκτώ τουλάχιστον ένα είδος εποπτείας ως προς την πορεία της υστερίας»<sup>1</sup>. Είναι ο τρόπος συνένωσης της Κλινικής και θεωρίας στην ψυχανάλυση.

Ψυχανάλυσης που ασχολείται με επείγουσες περιπτώσεις, όπως λέει ο Λακάν στον πρόλογο της αγγλικής έκδοσης του 11<sup>ο</sup> σεμιναρίου: «Καθώς το να δοθεί αυτή η ικανοποίηση είναι το επείγον το οποίο φροντίζει η ανάλυση, ας αναρωτηθούμε πώς κάποιος μπορεί να αφιερωθεί στο να ικανοποιεί αυτές τις επείγουσες περιπτώσεις»<sup>2</sup>

**Ημερομηνίες:** 31 Οκτωβρίου 2020 • 19 Δεκεμβρίου 2020 • 30 Ιανουαρίου 2021 • 06 Μαρτίου 2021 • 17 Απριλίου 2021 • 19 Ιουνίου 2021

<sup>1</sup> Φρόντ «Μελέτες για την υστερία», εκδόσεις Επίκουρος 2002, Αθήνα

<sup>2</sup> Λακάν «πρόλογος στην αγγλική έκδοση του 11 σεμιναρίου», Η Ψυχανάλυση, τεύχος 9, φθινόπωρο 2018

Σεμινάριο • Ημερίδες του Προγράμματος Κλινικών Εκπαιδεύσεων

*Περιπτώσεις επείγοντος*

**Εισηγητές:** Μέλη του Φόρουμ της Αθήνας & Προσκεκλημένοι Εισηγητές

**Συντονισμός:** Επιτροπή Κλινικών Εκπαιδεύσεων

**Ημερομηνίες:** 03 Απριλίου 2020

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α Κ Λ Ι Ν Ι Κ Ω Ν  
Ε Κ Π Α Ι Δ Ε Υ Σ Ε Ω Ν

Ο Ρ Γ Α Ν Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

### **ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΝ (ΕΚΕ)**

Τριμελές όργανο, επιφορτισμένο με την ευθύνη της διαμόρφωσης του Προγράμματος Κλινικών Εκπαιδεύσεων (ΠΚΕ), το οποίο εισάγει στη ΓΣ του Φόρουμ για την τελική έγκριση. Εποπτεύει την διεξαγωγή του προγράμματος, ενώ τα μέλη της αναλαμβάνουν και το ρόλο εκπαιδευτικού συμβούλου για καθένα από τους εκπαιδευόμενους. Είναι αρμόδια για την τελική έγκριση εγγραφής στο πρόγραμμα σπουδών των υποψήφιων εκπαιδευόμενων. Η θητεία της είναι διετής και ορίζεται κατόπιν εκλογών. Της ΕΚΕ προεδρεύει ο Υπεύθυνος του Προγράμματος Κλινικών Εκπαιδεύσεων.

### **ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ**

Μέλη του Φόρουμ της Αθήνας, της Σχολής Ψυχανάλυσης των Φόρουμ του Λακανικού Πεδίου και προσκεκλημένοι εισηγητές από το εξωτερικό (μέλη της IF-EPFCL).

### **ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΙ**

Επαγγελματίες υγείας (ψυχίατροι, ψυχολόγοι, νοσηλεύτες, κοινωνικοί λειτουργοί, λογοθεραπευτές, ιατροί άλλων ειδικοτήτων, κ.α.), επιστήμονες του πεδίου των ανθρωπιστικών σπουδών, εκπαιδευτικοί και φοιτητές αντίστοιχων σχολών. Κατ' εξαίρεση, γίνονται δεκτοί υποψήφιοι άλλων επιστημονικών πεδίων ή επαγγελματικών κλάδων, οι οποίοι θα πρέπει, ωστόσο, να έχουν τεκμηριωμένη σχέση με το αντικείμενο της ψυχανάλυσης (π.χ. αναλυόμενοι). Για κάθε εκπαιδευόμενο ορίζεται ένας σύμβουλος – επιβλέπων, μέλος της Επιτροπής Κλινικών Εκπαιδεύσεων, με απόφαση του Υπεύθυνου του ΠΚΕ.

### **ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ**

Το Πρόγραμμα Κλινικών Εκπαιδεύσεων (ΠΚΕ) διαμορφώνεται στη βάση ετήσιων θεματικών ενοτήτων. Για την παροχή

πιστοποίησης απαιτείται η συστηματική παρακολούθηση του προγράμματος, τουλάχιστον, για 3 συνεχή έτη, την οποία αποκλειστικά αρμόδιος να βεβαιώσει είναι ο Υπεύθυνος του ΠΚΕ. Σε κάθε περίπτωση, προκειμένου ένας εκπαιδευόμενος να αιτηθεί την είσοδό του, ως τακτικό μέλος του Φόρουμ της Αθήνας, θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει έναν τριετή κύκλο σπουδών.

### ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

- Σεμινάριο του Προγράμματος Κλινικών Εκπαιδεύσεων με θεματική την εκάστοτε ετήσια θεματική των Κλινικών Κολλεγίων της IF-EPFCL.
- Το Σεμινάριο του Φόρουμ της Αθήνας.
- Κλινικές Παρουσιάσεις.
- Ειδικά Σεμινάρια ετήσιας διάρκειας, ανά δεκαπενθήμερο ή μηνιαία, με θεματική άμεσα συνδεδεμένη με εκείνη των Κλινικών Κολλεγίων της IF-EPFCL και του Σεμιναρίου του ΠΚΕ
- Ομάδες Εργασίας.
- Κλινικά Σεμινάρια, σε κλινικούς χώρους.



**Το**

**Πρόγραμμα Κλινικών Εκπαιδεύσεων**

**του Φόρουμ της Αθήνας**

**της Διεθνούς των Φόρουμ**

**της Σχολής Ψυχανάλυσης των Φόρουμ του Λακανικού Πεδίου**

διεξάγεται στην έδρα του

**Αγίας Φιλοθέης 17, Πλάκα, Αθήνα**

website: [www.champlacanienathenes.net](http://www.champlacanienathenes.net)

email: [info@champlacanienathenes.net](mailto:info@champlacanienathenes.net)

